

október 2.
műszereket rö-
m. Telefon 315

Árúgyár
szám
y.: Juvaera, Cluj

Árúgyár
szám
y.: Juvaera, Cluj

Árúgyár
szám
y.: Juvaera, Cluj

Árúgyár
szám
y.: Juvaera, Cluj

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA**
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Tel. fon.: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cim-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 182. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Tisri 25 — 1923 október 25 Péntek

Felégetni!

A német káosz tetőpontjára hágott. Az érkező táviratok csak halvány reflexzei annak a felháborodásnak, amely a német politikát és a német lelkeket uralja. A köztársaság épülete reszeg-rohog és nem tudni, vajjon nem hull-e szét már a legközelebbi napokban az egységes birodalom és válik egymással civakodó, egymásra féltékenykedő kis államok csataterévé, miként egykor volt, a nagy Bismarck előtt, aki vaskezeivel markolta össze a német fa szét-hajló ágait. Teljesen megbízható tiszta képet nem is lehet alkotni a német helyzetről és a várható eseményekről, mert a katonai diktatura erős cenzura alá veszi a külföldre küldött táviratokat. Kétségtelen azonban, hogy a válság új fordulathoz érkezett. Napok óta előrelátható volt, hogy a Stresemann-kormány, amely likvidálta a ruhrvidéki passzív rezisztenciát, beadja lemondását. A mai nappal ez bekövetkezett, és még bizonytalan, ki veszi át a birodalom ügyeinek vezetését. Az előjelek szerint valószínűleg jobboldali orientáció következik, vagyis a köztársasági elnök ismét Stresemann bízta meg a kormányalakítással, aki azonban az új kabinetbe nem hívja meg a szocialistákat. Ezzel nyilván a szélsőséges jobboldalnak akarnak engedményt tenni és őket egy mérsékeltbb belátásra bírni. Fölötte kétséges, hogy a mai elvadult viszonyok között eredményes lehet az ilyen kísérletezés.

Az európai demokrácia véleménye szerint a német jobbrtolódás eltérést jelent Stresemann eredeti politikájától, amely a passzív ellenállás megszüntetésével a határozott megegyezési politika útjára lépett. Az ellenállás megszüntetése nem csupán egyszerű gazdasági elhatározás, de a leggyökeresebb revíziója volt a háboru utáni német politikának, végleges leszámolás az adott helyzettel és beilleszkedés a legyőzött fájdalmas és megalázó szerepébe. Minden, ami eddig e megértési politika ellen történt, hihetetlen áldozataiba került Németországnak és amugy is megrendült gazdasági erejét halálosan kimerítette. Maga a passzív rezisztencia tizenkétmilliárd aranymárkájába került a Cuno-kormány-nak, tehát olyan horribilis összegbe, amely elegendő lett volna arra, hogy a Franciaország által követelt jóvátételi összeg egyharmadrészét fedezze. Ez a szám, ez a szörnyű tizenkétmilliárd a német közgazdászok megállapítása alapján került nyilvánosságra, az antantkörök szerint sokkal többbe került az ellenállás. Ennek a világtörténelemben páratlanul álló értékposzékolásnak vetett véget a Stresemann-kormány. Az ellenállás megszüntetése kétségtelenül megalázó kapitulációt jelent, de az ellenállás folytatása ennél sokkal többet, Németország halálát jelentette volna. A német reakció csak az érem egyik oldalát látja, csak a kapituláció megalázó momentumait tartja szemelőtt és élet-halál-harcot folytat a megegyezés politikája ellen. Nagyon jellemző erre a mentalitásra a bajor Hitler nyilatkozata, amelyet egy amerikai lap munkatársa előtt tett.

Hitler szerint a kormány elleni izgalom legfőbb oka a passzív rezisztencia megszüntetése. Ha a kormány annakidején a Ruhr-vidéken — mondja — a rettenthetetlen Hitler — minden gyárat, minden bányát és kohót felégett volna, akkor Poincaré úgy járt volna, mint az égő Moszkvában menetelő Napoleon. Tehát felégetni, rombolni, pusztítani! Ez a bajor Hitler és a minden nációbeli Hitler politikai célkitűzése, világfelfogása és legmagasabb erkölcsi hite. Nem volt még elég a rombolásból, az erkölcsi és anyagi javak pusztulásából, a gyűlölet és elfogultság újabb áldozatokat követel. Ezeket a romokon akarja a reakció felépíteni a maga világuralmát. Bajorországban ez többé-kevésbé sikerült már és féltő, hogy a bajor szellem az egész birodalmat meg fogja fertőzni.

És akkor csakugyan vége a megegyezés és a béke minden reményének. Akkor csakugyan elkövetkezik Hitler országa, ahol gyárakat, bányákat és kohókat gyújtanak fel, ahol csak pusztítanak és rombolnak mindent, amit az emberi munka és szorgalom felépített. A német demokráciát súlyos bűnök terhelik a mai helyzet bekövetkezéséért, aminek hasznát éppen

a franciák látják, azok a franciák, akiknek imperializmusa ellen ez a demokrácia küzdeni akart. Németország történelmének legválságosabb napjait éli, a birodalom minden sarkán a robbanásig feszültek a kedélyek, minden oldalról a felbomlás és összeomlás veszélye fenyeget és Poincaré meglehetősen dörzsöli kezét: amit akartam, bekövetkezett.

Héber lehet a zsidó iskolák tannyelve

Újabb minisztertanácsi határozat a zsidó iskolákról

(Kolozsvár, okt. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban a közoktatásügyi miniszternek néhány új rendelete látott napvilágot, amelyek a kisebbségi iskolák tannyelvének amugyis bizonytalan helyzetét még zavarosabbá tették. A rendeletek igen közelről érintik a zsidó iskolákat is. Még mindenkinek élénk emlékezetében van az a küzdelem, amelyet Erdély zsidósága folytatott, amikor Anghelescu miniszter megvonta a zsidó középiskolák nyilvánossági jogát. A miniszter hosszas tárgyalás után csak abban az esetben volt hajlandó visszaadni a zsidó középiskolák nyilvánossági jogát, ha azok néhány speciális zsidó tárgy kivételével, amelyek héberül adhatók elő, teljesen átérnek a román tanítási nyelvre. Az Uj Kelet nyomban a rendelet megjelenése után leszögezte, hogy Anghelescu miniszternek ez az intézkedése teljesen törvényellenes, mert a békeszerződések és a korábbi miniszteri rendeletek alapján a zsidó kisebbségnek jogában áll, hogy iskoláiba tanítási nyelvként fokozatosan a hébert vezesse be. Addig is, amíg ez keresztülvihető, jogában áll a zsidó nyelvű tanulóknak anyanyelvét használni. Ugyanezt az álláspontot az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövet-

ség vezetősége is kifejezésre juttatta Anghelescu miniszter előtt és bejelentette, hogy a zsidóság nem adja fel a héber nyelvű iskolára való jogát.

A félhivatalos „Viitorul“ egyik utóbbi számában miniszteri rendeletet közöl, amely a zsidó iskolák tanítási nyelvét szabályozza. Eszerint a zsidó iskolákban az elemi iskola első és második osztályában, a középiskola első és második osztályában román nyelven, vagy héber nyelven kell tanítani. Utóbbi esetben, vagyis ha a tannyelv héber lesz, napi két órában kell tanítani román nyelven az elemi iskolákban és románul kell tanítani mindenütt a román nyelvet, román történelmet, Románia földrajzát és alkotmányát. A magyar nyelvet, minthogy nem anyanyelve a kisebbségeknek, csak fakultatív tárgyként lehet tanítani.

A „Viitorul“ által idézett rendelet az illetékes zsidó iskolai hatóságokhoz még nem érkezett meg. Amennyiben a félhivatalos hűségesen adta vissza a rendelet szövegét, az nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a minisztertanács revízió alá vette Anghelescunak a zsidó középiskolák tannyelvére vonatkozólag eddig kiadott intézkedéseit és méltányolta a Zsidó Nemzeti Szövetség által a héber nyelv érdekében felhozott indokait.

„Fel kellett volna gyújtani a Ruhr-vidéket“

Hitler az oroszok példájára utal. Kitért a német polgárháború. A kormány lemondott

Újból Stresemann-t bízták meg a kormányalakítással

(Berlin, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délelőtt külön kiadások jelentek meg az ország nagyobb városaiban, amelyek tudatták, hogy

kitért a polgárháború.

A német nép mindenütt óriási izgalommal fogadta a bajorországi nacionalisták és a porosz szocialisták között történt első fegyveres összecsapásokat. A berlini kormány, amely a két szélsőséges párt közé került, óráról-óra nyomasztó helyzetben van és előreláthatólag már csak napokig tarthatja magát.

Az első fegyveres összecsapások a bajor nacionalisták és a kormány csapatok között Küstrinben, Neumark tartomány fővárosában, a poroszországi Frankfurt város közelében játszódott le. A nacionalisták, akik magukat nemzeti bolsevistáknak nevezik,

az éjszaka leple alatt váratlanul megtámadták a várost

és azt csaknem teljes egészében elfoglalták. A küstrini kormány csapatok tehetetlenek voltak a támadókkal szemben. Reggel táviratilag kértek segítséget Frankfurtból. Még a délelőtti folyamán megérkezett a Reichswehr több osztaga, amelyek a nacionalistákat körülfojták, vezetőiket letartóztatták. A legközelebbi összecsapások Düsseldorfban játszódott le, ahol azonban a francia katonaság mindkét félt lefegyverezte.

A káoszt az összes pártok igyekeznek a maguk javára kihasználni. Szenzációként hat

A monarchisták hirtelen megmozdulás.

Hivatalos jelentések szerint egy futár indult Münchenből a Wirtingen-szigetekre, ahol jelenleg a német extrónörökös tartózkodik, azzal a fontos megbízatással, hogy a trónörököszt az adott alkalom ki-

használására figyelmeztesse. Hir szerint a kirur a trónörökösrel együtt a szerdai napon meglátogatta Vilmos excsászárt is. A monarchisták puccsot terveznek a kormány ellen és haza akarják hozni a császári családot.

A kormány a helyzet hatása alatt a szerdáról csütörtökre virradó éjszakán rendkívüli minisztertanácsot tartott, amelyen elhatározta, hogy

azonnal beadja lemondását.

Stresemann miniszterelnök éjjel után felkereste Ebert elnököt, akivel tudatta elhatározásukat. Ebert elnök a döntés jogát fentartotta. A kormány lemondása még az éjszaka folyamán elterjedt a fővárosban. A legközelebbi kormányról semmi pozitívum nincsen. Politikai körökben is csak találgatások folynak. A legtöbben azon a véleményen vannak, hogy Ebert újból Stresemann-t fogja megbízni a kormányalakítással. Stresemann ebben az esetben valószínűleg a centrum, demokrata, a német néppártból és a bajor néppártból állítja össze az új kormányt. Beszélnek a német nemzetiek, vagyis a Hitler-csoport bevonásáról is, valószínűtlen azonban, hogy Stresemann Hitlerrel együtt dolgozik.

Hitler, a bajor nacionalisták vezére, egyébként feltűnést keltező nyilatkozatot tett a „Daily Mail“ munkatársának. Többek között ezt mondotta:

A kormány elleni izgalom legfőbb oka a passzív rezisztencia megszüntetése.

A kormánynak fel kellett volna gyújtania minden gyárat, bányát és kohót a Ruhr-vidéken.

mint annakidején az oroszok felgyújtották Moszkvát Napoleon elől. Poincaré is a halálba mentelt volna.

A „Giornale d'Italia“ mai száma ezzel kapcsolatban figyelmezteti a németeket, óvakodjanak min-

den kétségbeesett lépéstől, mert ha elragadtatnák magukat, a német birodalom egysége szét hullana és a német nép ismét a Napoleon korszakbeli szomorú körülmények közé esne vissza.

Bécs, október 4. Stressemann hír szerint érintkezésbe fog lépni Zimmermannal, Ausztria pénzügyi főbiztosával, akit arra akar megkérni, vállalja el Németország pénzügyi szanálását.

Berlin, október 4. Ebert Stressemann biztatja meg a kormány újbóli megalakításával.

Hoover szenátor dicsérete a zsidó szívről

(Zürich, okt. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Jewish Tribune“ egyik legutóbbi számában Hoover volt amerikai népjóléti miniszter, jelenleg kereskedelemügyi miniszter, aki a legutóbbi világháborúban a hadviselő európai államok ellátásának ügyét intézte, az újv alkalmasból a következő cikket írta a zsidók jószívűségéről:

„Az alatt a kilenc év alatt, amíg Európa felsegítésében résztvettem, szoros összeköttetésben voltam különböző zsidó szervezetekkel, akik a nagy segélyakcióban szintén résztvettek. Többször volt alkalmam az amerikai zsidók nagylelkűségéről meggyőződni. Adakozásuk felülmúlta mindannyiszor a többi nemzetiségűek adományát. A szükségét szenvedő Európa legkritikusabb évszakaiban gondolkodás nélkül siettek a pusztulás elé néző életek megmentésére. Különösen meg kell dicsérenem a „Joint Distribution Committee“-t, amely hatalmas anyagi forrásokkal állott az éhezők rendelkezésére. Sőt ez a szervezet nem csupán a zsidókat segítette, de kivette részét minden akcióból, amely bármilyen vallású és nemzetiségű emberek felsegítését célozta. Száz- és százezer nemzsidó épített új egzisztenciát a Joint pénzből. A Joint eme nagylelkűsége oly mély benyomást tett Kelet-Európa országaiban, hogy az ottani hatóságok valóságos szégyenkeztek a pogromok miatt, amelyek időközben, mindennek ellenére is, itt-ott előfordultak. De nemcsak az anyagi segítséssel érdemelték elismerést a zsidók és a zsidó szervezetek, hanem a személyes szolgálatokban is, amelyekkel az állásnélküliek segítségére siettek. Több százezer férfit és asszonyt helyeztek jövedelmező állásba, műhelyeket rendeztek be, irodákba juttattak egész sereget leányt és fiút.“

Hoover szenátor azzal fejezi be cikkét, hogy a filantropia történetében egészen külön fejezetet érdemel az a jótékonykodás, amelyről a világ zsidósága az utóbbi években tanuságot tett.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

Mind magasabba szállt a jókedv. Az öregek szeme nedvesen ragyogott és a gyerek — egyik kezében pohár, másik kezében borosüveg, — úgy verte a taktust a dalhoz és úgy megsírt keserű örömben, hogy a könnyek végig szántottak fiatal arcán. De a hagada befejeztével még nem volt vége az esetnek. Késő hajnalig elgyönyörködtek azoknak a csudadolgoknak elbeszélésével, ahogyan az uristen megsegítette valamikor, hajdanában a zsidókat. Erős színekkel festette le a család-apa a zsidó nép szolgátságát és szörnyű elnyomatását, mely olyan nagy volt, hogy a király parancsára elrabolták a zsidók elsőszülött gyerekeit és megölték őket, csak azért, hogy a zsidó nép el ne szaporodhasson és megerősödjön fel ne lázadhasson elnyomói ellen.

— De éppen ez a kegyetlen elnyomatás volt az oka — folytatta elbeszélését a család-apa, — mert ez adott véletlen alkalmat arra, hogy Mózes a királyi udvarba kerüljön és ott nagy hadvezérré és törvényhozó államféruvá nevelődhessen. A király, az elvetemült, gonosztevő Fáraó előre is sejtette, hogy mi lakozik az ifjú Mózes lelkében, mert különös és jelentős álmok előre figyelmeztették rá — és isten segítségével nélkül Mózes is megölette volna. Mert Fáraó király összehívatta álmofejtő kuruzslóit, úgy tanácskozott velük és azok azt tanácsolták neki, hogy tegye próbára a gyereket. Hozzason két serpenyőt, az egyik arannyal legyen tele, a másik izzó parázssal. Ha a gyermek az arany után nyúl, az rossz jel és akkor ölesse meg, — de ha a parázssal veszi kezébe — az jót jelent és akkor az

Egységesen vesz részt az osztrák zsidóság a választásokon

Az agudisták is csatlakoztak az egységes listához

(Bécs, október 4. Az Uj Kelet munkatársától.) A szlovákiai zsidóság egységes választási küzdelme nem tévesztette el hatását. Most az osztrák zsidóság fogott egységbe, hogy a közelgő nemzetgyűlési választásokon közös, zsidó listával vonuljon fel.

Ez az egység annál örövendesebb, mert a bécsi zsidóság igen nagy erőt képvisel, mely egységesen sikerrel veheti fel a harcot az antiszemita pártok ellen és állásfoglalása komoly tényező a kormány politikájában.

Az egységes lista hosszas tárgyalások eredménye, melynek sikerét főképpen az agudista frakcióhoz tartozó bécsi zsidók magatartása vezényeltette. Chajes dr. főrabbi ugyanis legutóbbi ünnepi beszédében a Knessio Gedaulo több határozatával foglalkozott és elítélte azokat, mivel ellenkeznek a tóra eredeti szellemével és csak a papi uralom megalapozására vezetnek. Már pedig a papok csak a vallási ügyekben lehetnek döntő fórumok, nem pedig politikai kérdésekben. Ez a megállapítás nem tetszett az agudistáknak, akik erre visszavonultak az egységes zsidó akciótól, ami az antiszemita megerősödését jelentette. Végül azonban mégis sikerült az agudistákat jobb belátásra bírni s ez a frakció is magév. tette a közös listát.

Az összes fennmaradó szavazatokra a lista élén Stricker dr. építészeti főtanácsos áll. A Leopoldstadttban Plaschkes dr., Brigittenauban Stricker dr., Aisergrundban Pollak-Parnau dr. a listavezető. Második helyen Körner dr., a Hakoah elnöke szerepel. A Leopoldstadttban, Brigittenauban és Floridsdorfban első helyen a nemzeti alapon álló zsidók jelölnek, a neveket azonban még nem hozták nyilvánosságra.

Megegyezés Hussein király és az angol kormány között

Az arabok elismerik az angol mandátumot, de részt kapnak Palesztina kormányzásában. A zsidó-arab béke útja

(London, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai probléma nagyjelentőségű fordulópontjáról számolnak be az angol lapok, melyek híradását a „Doar Hajom“ is megerősíti. Hír szerint az angol kormány és Hussein király között megegyezés jött létre, amely alkalmas arra, hogy a zsidó-arab viszony a legbarátságosabb fejlődésű legyen. Természetesen ez a megállapítás csak úgy jöhetett létre, hogy mind a két tárgyaló fél engedményeket tett egymásnak.

Teljesen megbizható forrásból nyert értesülés szerint Hussein királynak sikerült engedményeket elérni abban az irányban, hogy az arabok nagyobb és közvetlenebb befolyást nyernek Palesztina kormányzásába. Ezeknek az engedményeknek az ára természetesen az angol mandátum és Palesztina állami különállásának elismerése volt. Ezzel tehát Hussein király elismerte és elfogadta a Balfour-deklarációt és a palesztinai zsidó nemzeti otthon jogát.

A Colonial Office-ben bizonyosra veszik, hogy e megállapodás folytán teljesen véget ér a cionizmus elleni arab agitáció. Ez a megállapodás a béke biztosítékát jelenti és minden remény megvan arra, hogy a zsidók és az arabok a legnagyobb békében egymással éljen. Tudunk kell azt,

hogy az angol kormány minden Palesztinát illető kérdésben a Jewish Agency-vel egyetértően, illetve annak meghallgatása után jár el.

Ezzel a megállapodással új korszaka kezdődik a palesztinai zsidó politikának. A karlsbadi kongresszus határozatának megfelelően, a cionista világszövetség vezetősége az arabokkal való megértés politikájának azzal is jelét adta, hogy ezt a megállapodást támogatta és a maga részéről is elfogadta. Hussein király és az angol kormány megállapodása nemcsak nem ellentétes a zsidó érdekekkel, de feltétlenül harmonikus is azokkal. A zsidó politika egyáltalán nem akarja elvitatni az araboknak azt a jogát, hogy megfelelően vegyenek részt Palesztina igazgatásában, ennek alapfeltétele azonban a mandátum és ezzel a Balfour-deklaráció elfogadása.

Ugyálszik az arab delegációnak Londonból való visszatérte is ezzel a megállapodással van kapcsolatban. Amint már előbb közöltük, az arab delegáció Londonból Amerikába akart utazni, ahonnan ugyancsak Londonba tért volna vissza a parlamenti ülészek idejére. Most azután e program megváltoztatásával visszatértek Jeruzsálembe. Londonból való elutazásuk előtt memorandumot nyújtottak át Baldwin miniszterelnöknek.

Sir Herbert Samuel kormányzó ugyancsak

álomnak nincs semmi jelentősége. Be is hozták a két serpenyőt és Mózes már-már az arany után nyult, de isten angyala megragadta karját és a parázs felé vezette. És a gyermek kezébe fogott egy tüzes parázssal és hogy égette gyöngye ujjacskáit, gyerekszokás szerint a szájába vette. Ez volt az oka annak is, hogy Mózes egész életében nehéz beszédű volt.¹⁾

— És ez volt az oka annak is — mondotta a nagybácsi mosolyogva, — hogy Mózes népe okult a Mester kárán és későbbi időkben mindig inkább az arany után nyult, semmint az égő parázs felé.

— Ebben igazad lehet — nevetett Fülöp ur.

Közben már késő hajnalra járt az idő és lassan-lassan nekikészültek a lefekvésnek. Jákob az ágyba bujt, — de mostan már nem félt a mesealakoktól, akik néhanapján még mindig fel szoktak kísértetni és többnyire akkor látogatták meg, amikor sötét volt. Most már másvalami is felcsillant előtte, ami után vágyakozhatott, nem csak a fiuk. Az a kedves valaki volt az, akit istennek neveznek. Bebujt a paplan alá és úgy mondogatta magában: most már nem akarom visszabántani azokat a gyerekeket, ha rosszat tettek velem, — a zsidó isten majd megfizet nekik.

Ünnep másodestéjén bibliai Józsefről mesélt az apja, főképpen arról, hogy milyen viszontagságok között utazott le Egyiptomba a tizenegy testvér és mennyire fáradoztak, hogy Benjámin öcsüket kiszabadítsák.

— Mikor aztán látták, hogy békés esz-
közökkel nem érnek célt — mesélt egyre Fülöp ur — és Juda már attól tartott, hogy nem tudja Benjámit visszavinni agg apjuk-

hoz, hát csak elhatározta, hogy megmutatja ő Józsefnek, mi csoda legények ők a gáton. Hiszen kettejük, — már mint Simon és Lévi — egy hatalmas király ellen is háborút viseltek a hugok miatt, el is foglalták városát és minden katonáját megölték. Hát csak odaszól Juda az egyik öccsének, a Naftalimnak: Szaladj csak gyorsan körül a városban és számold össze, hány piactér meg gyülekezőhely van itt összesen. — Naftali gyorsan be is járta a várost, már vissza is jött és azt mondta: „Bejártam a várost, tizenkét piactér van benne és mindegyiken sok ember járkal.“ „Jó, — mondja erre Juda — három piactér magamra vállalom, ti többiek, meg mindegyőtök egy-egy térről verjétek ki az embereket.“ Mikor így kiadta a parancsot, egy szörnyű nagyot kiáltott: a Jákob fiamnak csatakiáltását — és ez olyan félelmetes volt, hogy a föld megrengett belé és Fáraó király leesett a trónusáról. De akkor csak odalépett hozzájuk Manassé, a József fia és rásúlykolta kezét a Juda vállára. Juda gyorsan megfordult és csudálkozva, de örömmel mondotta: „erős kezűd van fiu, te csak az én apám házából való lehets.“ És Józsefnek, a Manassé apjának azt mondta: „te se vagy ám egyiptomi, te a mieink közül való vagy és csak József lehetsz, akiről pedig azt hittük, hogy meghalt.“ — Ezek után József felfedezte magát.¹⁾

— Haj, ilyen hősök se teremnek már manapság a zsidók között, — fejezte be fájdalmasan, elmélázva Fülöp ur, — azért is nyomnak egy el bennünket.

— Hogyne volnának — kiáltott fel Jákob, — hát az Izsák bácsi!?

¹ Ősi zsidó népmonda. Történelmi alapja nincs (Folytatása következik.)

visszatért Jeruzsálem nepségeivel fogadták kerti ünnepélyen ugretők is megjelentek

Transzjordánia desedett. Egyes lapok az Abdullah emir zsidó településsel hűgynökség hivatalos az Adwanes és a S kizárólag helyi jelle angol mandátummal emir benszülött hivatalnokokat akart áll és a béke teljesen

Kis hírek

Augusztus hónapoltak be Palesztinában több mint az előző évben egyetlen érkezet Haifába.

Augusztus hónap hétésszáznegyvenkét, negyven munkanap Aviyban, köztük száználküli jemeniták a nek, a telavivi munkások becsülni.

Palesztina és Bayruthon, Sidonban vasutvonal épül. Angol vállalkozók a uti vonal kiépítését

A telavivi városban lenby-uton elkészült háromtagu bizottság „Hadassza“ és a város általuk választandó

A telavivi városban héten ünnepelte a nyitványainak kiadását hivott képviselője nyitvány feljogosított temre való beiratkoz

A héber színház dalmas körutat tevéssabb helységeiben. Tiberiasban előadásokat tartott

A „Histadrut“ munkások szervezete zászlaja alatt egyetemes, általános kongressziót tartoznak, iskolák a Szervezet jeruzsálemi jelentése bepillantásos kulturtevéken munkások héber nyelvet a Szervezet három munkát, melyekben vettek részt, 22 hé és a többiek európai tolyamokon hat tanács négy piactér volt százaléka nem fiz

Kéthónapos építészeti, asztalos előadást tartottak száma elérte a tizenöt négy kiránduló résztvevővel és a közönséget vonzott táranak jelenleg 1400 hébernyelvű nyílt meg és nap

A bolgár

Bukarest, a fiai jelentése szerint város mögötti háborus felszerelés Szófiában koncerteket, mert a akarák támadni borítsák és ki Vidin és Szófia reállították, egy személyek közle

viasszátért Jeruzsálembé. A kormányzót fényes ünnepségekkel fogadták és a tiszteletére rendezett kertünnepélyen ugy a zsidó, mint az arab vezetők is megjelentek.

Transzjordániában a helyzet teljesen lecsendesedett. Egyes lapjelentésekkel ellentétben, melyek az Abdullah emir elleni lázadást a palesztinai zsidó településsel hozták kapcsolatba, a Reuter-ügynökség hivatalos jelentés adott ki, amely szerint az Adwanés és a Selka arab törzsek közötti harc kizárólag helyi jellegű és nincs összefüggésben az angol mandátummal. A lázadás oka, hogy Abdullah emir benschülött hivatalnokok helyett szíriai hivatalnokokat akart alkalmazni. A lázadókat leverték és a béke teljesen helyreállt.

Kis hírek Palesztinából

Augusztus hónapban hétszázhatvenötön vándoroltak be Palesztinába, háromszáznolcvankilencel többben mint az előző hónapban. Szeptember első felében egyetlen napon háromszázhat bevándorló érkezett Haifába.

Augusztus hónapban a Histadruth Haovdim hétszázhatvenötöt, a Hapoel Hamizrachi kétszázhatvenötöt munkanélkülit tartott nyilván Tel-Avivban, köztük száz családfenntartót. Mivel a munkanélküli jemeniták a nyilvántartásban nem szerepelnek, a tel-avivi munkanélküliek számát ezerre lehet becsülni.

Palesztina és Libanon között, Tripoliszon, Bayrathon, Sidonon, Tyruson, Akkán kereszttel vasutvonal épül. Részből francia, részben pedig angol vállalkozók kapták meg a koncessziót a vasúti vonal kiépítésére.

A tel-avivi városi kórház átköltözött az Allenby-uton elkészült saját épületébe. Vezetésére egy háromtagú bizottság alakult, melynek tagjai a „Hadassza” és a város egy-egy képviselője és egy általuk választandó szakember.

A tel-avivi héber kereskedelmi iskola a múlt héten ünnepelte a második ciklus érettségi bizonyítványainak kiadását. A vizsga a kormány meghívott képviselője jelenlétében folyt le és a bizonyítvány feljogosít az angliai közgazdasági egyetemre való beiratkozásra.

A héber színtársulat a múlt hetekben diadalmaskodott tett Emek-Jezreel és Galilea fontosabb helységeiben. Nahalalban, Nuriszban, Daganában, Tiberiásban és Haifában szépen sikerült előadásokat tartottak.

A „Histadruth Haovdim”, a palesztinai zsidó munkások szervezete, amely a szociális munka zászlaja alatt egyesítette a munkásság összes frakcióit, általános kulturális munkával is foglalkozik. Azokon a telepeken, melyek lakói a szervezethez tartoznak, iskolákat és könyvtárakat tart fenn. A Szervezet jeruzsálemi tagozatának most kiadott jelentése bepillantást nyújt a Munkásszervezet általános kulturtevékenységébe. Az újonnan érkező munkások hébernyelvű kiképzésére Jeruzsálemben a Szervezet három helyen tart fenn esti tanfolyamokat, melyekben az idén mintegy háromszázan vettek részt, 22 hallgató a keleti zsidók köréből és a többiek európai eredetűek voltak. A tanfolyamokon hat tanító működött és a tandíj havi négy piastert volt, de a hallgatók mintegy hatvan százaléka nem fizetett tandíjat.

Kéthónapos szaktanfolyamok is voltak. Az építészet, asztalos és lakatos szakmákban negyven előadást tartottak különböző helyeken. A hallgatók száma elérte a négyszázat. Jeruzsálem környékén tízenegyzéki kirándulást rendeztek mintegy négyszáz résztvevővel és a hat műkedvelői estély is nagy közönséget vonzott. A Munkásszervezet helyi könyvtárának jelenleg 2200 könyve van, melyek közül 1400 hébernyelvű. Az olvasóterem egy év előtt nyílt meg és naponta mintegy százán látogatják.

A bolgár felkelők Szófia előtt

Bukarest, október 4. Az „Adeverul” szófia jelentése szerint a bolgár felkelők a Vratza város mögötti hegy alatt állnak s teljes háborús felszereléssel vannak ellátva. A kormány Szófiában koncentrált az összes tartalékos tiszteket, mert azt hiszik, hogy a felkelők meg akarják támadni Szófiát, hogy a rendet felborítsák és kikiáltásuk a szovjetköztársaságot. Viddin és Szófia között a vasutforgalmat helyreállították, egyelőre azonban csak katonai személyek közlekedhetnek rajta.

A kormányátszervezés kulisszái

Ujra megindult a kombinációk özöne. A vidéki szervezetek döntenek. Helyreállt a néppárt békéje

(Bukarest, október 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi hónapok legsűrűbben szönyegen forgó politikai kérdése kétségkívül a kormány átszervezése volt. Bratianu Jonel miniszterelnök már az elmúlt parlamenti ülés szak lezárása előtt kijelentette, hogy a kormány összetételére gyökeres változtatásokat fog eszközölni.

Ellenzéki kombinációk a kormány átszervezéséről

A miniszterelnök kijelentésére a bukaresti ellenzéki lapok kissé túl mélyen vetették rá magukat. Abból a következtetésből indultak ki, hogy a mai kormányzati rendszernek minden tárgyi vagy személyi változása csak kedvező lehet az ország ellenzéki rétegeire és örömmel kommentálták a kormány átszervezéséről szóló híreket. Annak idején a lapok napról-napra új és új szenzációval lepték meg olvasóközönségüket. Lapcikkek révén egész halom név került forgalomba, mint akiknek aktív részük lesz a változásban. A nagy lendülettel megindult kombinációt, amely állandóan márhónapra jósolta a kormány átszervezésének végrehajtását, a miniszterelnök hivatalos kijelentése szakította hirtelen ketté. Egyik szeptemberi minisztertanácsban ugyanis a miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány átszervezése október tizedikéig halasztást szenved.

Rekompenzációs átszervezés

A miniszterelnök kijelentése óriási meglepetést keltett az ellenzéki körökben. Az ellenzéki lapok azonnal takarodót fújtak és beszüntették az átszervezés idejéről és módjáról közölt értesítéseiket. A bukaresti sajtó így napokig teljesen hallgatott az átszervezés kérdéséről. Az október tizedike közeledtével azonban újra gőzerővel indult meg a kombinációk özöne. Egy dolog bizonyos. Az átszervezést a jövő két elején hajtják végre, amikor a király hazatér a vadászatról.

A kormányátszervezés mértékét, hogy hány miniszter távozik, kik a távozók és kik

Amikor a fiu igazságot oszt

A törvényszék tizenöt napos fogházra ítélte a hirtelenkezű fiut

(Kolozsvár, okt. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa előtt ma négy mérai ember várt a kemény szavú, de igazságos szívű bírák ítéletére. Két ember, az apa és a fia, két asszony, az egyik feleség és anyja, a másik, a vetélytársnő, a csendes falusi házasságot megrontója.

Négyen együtt egymáshoz szokott emberek, most kölcsönös ellenséges szemvillanásokkal döfik egymást keresztül. A bírák kérdéseire szapora hangon teregetik ki életbajukat és a vallomásokból kibontakoznak a szokásos falusi tragédiák konturjai.

Antal János ötvenéves gazdálkodó szemet vetett a falu egyik özvegy asszonyára, Simon Istvánné. A derék özvegy szívesen fogadta az öszülő Don Juan pitvarolását és hamarosan benső viszony fejlődött ki a két öregedő ember között. Antal János új szerelme miatt elhanyagolta törvényes hitestársát. Az elhanyagolás falusi szótár szerint úgy értendő, hogy a kelletnél többször megverte életpárját.

— Nem tudtam nézni édesanyám szenvedését — vallja a vádlott Antal István husz éves legény. — Elmentem az asszonyhoz — folytatja és ellenségesen bök a szemével Simon Istvánné felé —, kértem, hagyjon békét az apámnak, de csak kinevetett. Aztán elutott a méreg és igazságot osztottam.

— Igazságot osztott? — kérdi a bíró.

— Igen — vallja be bűnbánóan a fiu —, megvertem anyám életének megrontóját.

Antal Jánosné, a feleség és az anyja, sirva erősíti a fia igazát. Simon Istvánné, a panaszos, a bíró kérdésére kardoskodik a fiu megbüntetésé mellett.

— Mindig hirtelenkezű volt az István — méltatlankodik.

A bíróság néhány percre visszavonul, majd kihirdeti az ítéletet. Az ítélet Antal Istvánt súlyos testisértésben mondja ki vétkesnek és az enyhítő körülmények figyelembevételével tizenöt napos fogházra ítéli.

az új tárcajelöltek, azt csak Bratianu Jonel tudja. Egyes lapok híradása szerint a lemondásra kizemelt miniszterek nem lesznek hajlandók kiválni a kormányból. Valószínű, hogy akadni fog az elejtett miniszterek között több is, aki vonakodva akar csak távozni, de Bratianu Jonelnek megvannak az eszközei arra, hogy kormányában érvényesítse akaratát. Ezek az eszközök nem is drasztikusak, a rekompenzáció diplomatikus elvén épülnek fel. Így egyes verziók szerint Mardaescu hadügy-miniszternek a miniszteri bársonyszékéből való távozását a miniszterelnök a resicai vasművek vezérigazgatói székével akarja kárpótolni.

Bratianu Jonel a vidéki szervezeteknél puhatózik

Az átszervezés ügyének legutóbbi eseménye a miniszterelnök és Marzescu miniszter közötti megbeszélés volt. Az utolsó minisztertanács lezajlása után ugyanis Bratianu Jonel másfélórás kihallgatáson fogadta a munka- és népjólétiügyi minisztert. Marzescu miniszter őszintén feltárta a miniszterelnök előtt a liberális párt válságának ügyét. Marzescu miniszter elmondotta, hogy a párt kebelében az elégedetlenség napról-napra nő. A párt vidéki szervezetei mind jobban távolodnak el a párttól.

A helyzetnek az az oka, hogy a kormány több miniszterét nem jó szemmel nézik a vidéki szervezetek. A beszélgetés hatása alatt Bratianu Jonel elhatározta, hogy csak a vidéki szervezetek vezetőinek meghallgatása után dönt véglegesen a kormány átszervezésének kérdésében. A vidéki szervezetek hangulatának kipuhatólásával a miniszterelnök Marzescu minisztert bizta meg, aki hét-főn tesz jelentést missziójáról a miniszterelnöknek.

A „Viitorul” mint kész tényt közli, hogy Argetoianu és Averescu között a nézeteltérések elsimultak, amelyben nagy része van Goga miniszternek, aki a békéltető tárgyalásokat közvetítette. Averescu tábornok komünikét fog közzétenni, mely szerint Argetoianu megtartja eddigi tisztségét a néppárt vezetésében, melyet munkájának érdeméül kapott.

Az elamerikásodott Páris

(Páris, okt. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Akik rendületlenül hisznek abban, hogy Páris röpi világgá minden év originális gondolatát, azokat ezuttal alapos csalódás fogja érni. Páris ma Amerikát utánozza. A szalonok a vörös láz lealkonyodása után kezdik magukra öltetni a tenyeres-talpasabb amerikai gesztusokat és eddig nem nagyon dédelgetett „szabad-száju” amerikai nők kezdenek mintaképek lenni. A színház még tartja magát, ami nem is csoda, elvégre a sajátos eszpritben összeleplező két szövetségársat: a francia szellemet és a publikumot még Shakespeare se tudta eddig legyűrni. De felbukkant egy új kitévő, amivel eddig senkise számolt: a mozi. És bizony az új ellenfél, vagy ahogyan nevezik, Páris hűlenebb fele egyre jobban kiteljesedik. A boulevardok fényes vetítőpalotáitól, a Champs Eliséetől a Rue Sebastopoli félhomályos mozibódéjái az új vonal és szín dominál: Amerika.

Ez szinte hihetetlen: ezt a felfordulást egyetlen film okozta: a Robin Hood. A régi habitűk megbotránkozottan csóválják fejüket, „Páris a romantika karjaiban” és régi publikumszakértők kezdenek kételkedni tudományukban. Vannak akik az okokat is tudni vélik. Páris két valamikori és bizony most eléggé megtépázott moziállaga, a Pathé és Gaumont mereven rakaszkodtak az úgynevezett családiasabb, könnyebb és főleg olcsóbb szalonművészetekhez, amit már Párisban is kiszivott a nap.

A Salle Marivauxból kelt szárnyra az amerikai invázió. A Salle Marivaux azóta vezető, mondhatni kulturtényező, ami hangadó lesz az új stílus elenyészéséig. Igyekeznek is kihasználni a dicőség ráhulló napsugarát. Óriási transperenseken hirdeti, hogy műsorán pusztá. United Artist termékeket szerepeltett és Griffith, valamint Douglas Fairbanks kizárólag neki játszik. A férfias Fairbanks ma Páris koronázatlan királya és ha nem felségsértés összehasonlításokat tenni, talán még Carpentiernél is népszerűbb. Az új lán magáhabzsolat mindenkét: diákok, midinettek, joviális polgárok, gépirókissasszonyok, vén színházi rókák, — csupa Amerika.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógyár
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1383

Róka, kelme, Szörmfestés,
vegytisztítás legszebb kivitelben

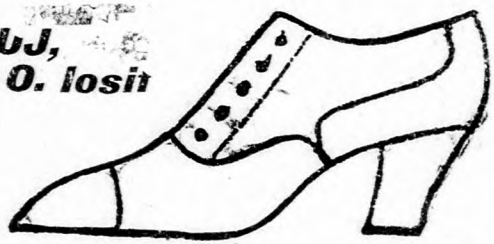
KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosii

volt
Szép-
utca

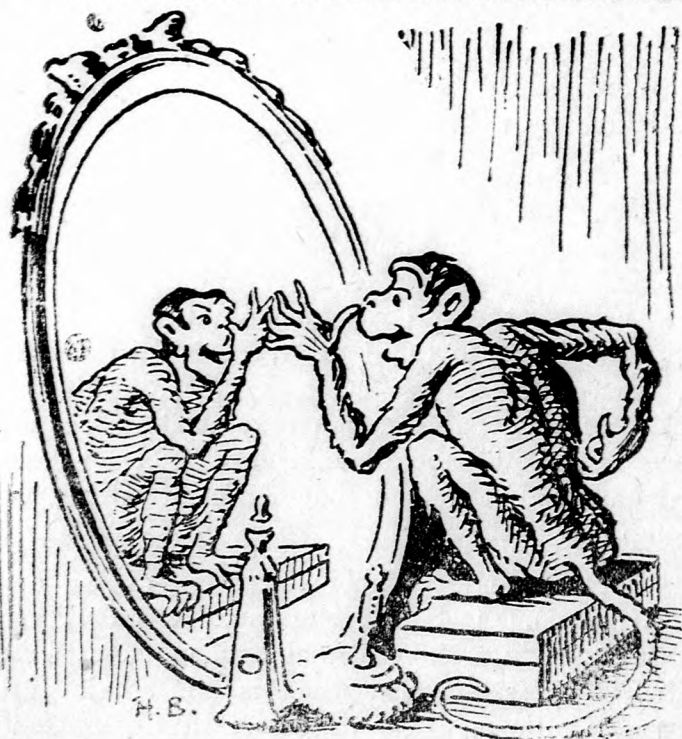

Leszállított árák!
HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ÁRBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

Leszállított árák!
KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÓTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

BUTORŰVEGEKET, TÜKRÖKET

Lloyd 1479

Barok, csillag és virágcsiszolással,
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegciszolda és tükörgyára
CLUJ—KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tükröket újra foncsoroz

A mai valutapiac

(Kolozsvár, okt. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári piac egyáltalán nem reagált a francia frank újabb nagyarányú esésére a zürichi tőzsdén. Svájci frankban 39.00—38.90-es árfolyamon voltak kötések Kolozsváron, holott a párisi paritás 40.5 volna. Párisban az összes más valuták emelkedtek, csak a lej maradt változatlanul 765-ös kurzuson, ami viszonylagos esést jelent. Osztrák koronát ma is lehetett 328—322-vel, bel-földi magyar koronát 148—150-nel, szokelt 6.44—6.48-cal, fontsterlinget 990—1000-rel, lírát 9.79—9.80-nal, francia frankot 12.85—13.00-mal, dollárt 217.50—218.50-nel kapni.

Október 4-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

9000—8800 külf. magyar koronát,
14800—15000 belf. magyar koronát,
7.60—7.69 francia frankot,
2.57—2.58 svájci frankot,
0.45—0.44 80 dollárt,
10.20—10.10 olasz lírát,
32800—32600 osztrák koronát,
15.53—15.50 cseh koronát,
0.10.00—0.10.20 font sterlinget.

Valutapiac október 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1298, London 998, Newyork 217½, Róma 962, Zürich 3900, Prága 650, Bécs 3400, Budapest 120, Varsó 9.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, márka 30, leva 200, török lira 120, font sterling 1005, francia frank 1330, svájci frank 38½, olasz lira 940, drachma 380, dinár 230, dollár 225, lengyel marka 8, osztr. korona 31, magyar korona 85, cseh korona 640.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 125—100, Newyork 560½—562½, London 2547—2547—, Páris 3280—3270, Milano 2500—2490, Prága 1665—1685, Budapest 300—300, Belgrád 647½—647½, Bukarest 257½—257, Varsó 10—, Bécs 78½—10, Bécs lebélyezett 78½. Amsterdam 220.25.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 94—107, márka 35—65, francia frank 11½—1216, lengyel marka 4½—615, dinár 225—239, dollár 19.550—20.650, osztrák korona 2740—2960, lira 880—935, napoleon 69000, font sterling 88700—92600, szokol 583—627.

Páris. Nyitás: London 7815, Newyork 1719—, Berlin 2, Róma 76.60, Prága 51—, Bukarest 765, Zürich 306, Bécs —, Varsó —.

* Rakterületek iparvágánnyal, gyárosok, kereskedők, iparosoknak, parcellákban is, az állomás mellett eladók.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— **Mária királynő résztvesz a jugoszláv trónörökös keresztelőjén.** Athénből jelentik: A királyné Belgrádba utazott, hogy résztvegyen a jugoszláv trónörökös keresztelőjén.

— **Ferdinánd király a jasszi kiállításon.** Bukarestből jelentik: Ferdinánd király, aki jelenleg a máramarosi hegyekben vadászik, holnap Jasiba utazik a mezőgazdasági kiállítás megtekintésére.

— **Az emberi jogok ligája tiltakozik a numerusz klauzusz ellen.** Párisból jelentik: Az emberi jogok ligájának központi vezetősége a lengyelországi numerusz klauzusz ügyében a következő határozatot hozta: „Az emberi jogok ligája a lengyelországi numerusz klauzusz kétszeresen törvénytelen volta ellen hathatós tiltakozását jelenti be a Nemzetek Szövetségénél és kéri, hogy az 1919 június 28-án lefektetett elvek alapján, melyek döntő szót biztosítanak a Népligának mindennemű kisebbségeket érintő kérdésben, gyakorolja azt a jogát, melytől a lengyelországi numerusz klauzusz ügyében kötelezik.” A Népszövetség határozott fellépése újabb hathatós bizonyítéka lesz annak, hogy minden döntő fórum elítéli és teljes súlyával ellenzi az emberi jogok ilyenét való megcsorbítását.

— **Weissburg Chaim dr. elutazott Palesztinába.** Amint az Uj Kelet már jelezte, Weissburg Chaim dr. az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség üv. alelnöke megbízást kapott, hogy az Achuzá-ügyben megállapodást létesítsen a Nemzeti Alappal. Weissburg dr. ma reggel Constanzába utazott, ahol hajóval száll Palesztina felé. Weissburg Chaimot palesztinai utja alkalmából hűvei meleg ünneplésben részesítették.

— **Vasárnap lesz a kolozsvári katedrális alapkövetétele.** Október hetedikén rakják le Kolozsváron a görögkeleti székesegyház alapkövét. Az ünnepségeken hír szerint Bratianu Jonel miniszterelnök és Mosoiu tábornok közlekedésügyi miniszter is résztvesznek.

— **Rendezték az Argetoianu-bonok ügyét.** Bukarestből jelentik: A tegnapi minisztertanács ratifikálta az Argetoianu volt belügyminiszter által kibocsátott bonok rendezéséről szóló megállapodást. A konvenció szerint Románia elismeri a 37.600.000 francia frankról szóló bonokat, amiket a Banca Comerciala Romana bocsátott ki 1924 január elseji lejáratával. Az állam elismeri ennek a tőkének 32 millió lejt kitevő kamatait is, a többi feltétel közül azonban csak azokat, melyek a szerződés megkötésekor, 1921 januárjában törvényesek voltak. Az érdekelt Banque de l'Union Parisienne képviselője hozzájárult a fizetési határidőnek a szerződés lejártáig, tehát üjlesztendőig való elhalasztásához.

— **„Egyházi átok” alatt az „Universul”.** Bukarestből jelentik: A mérséketlen antiszemita tendenciájú „Universul” mai számában vezető helyen kéthasábos cikkben a zsidó lakosság felekezeti türelmetlenségéről panaszkodik. A lap arról a hihetetlenül hangzó értesüléséről számol be, hogy a bukaresti rabbik a zsinagógákba egyházi átok alá helyezték az „Universul”-t és felhívták hűveiket, ne olvassák és ne terjesszék a lapot. A lap fantasztikus értesüléséről bukaresti zsidó körök semmit sem tudnak. Mindenesetre jellemző, hogy „Universul” forrásául a félhivatalos „Viitorul”-ra hivatkozik. Ez a forrás fejt meg a rejtély kulcsát. A „Viitorul” régi szokásához híven antiszemita érzelmeit nem meri nyíltan hangoztatni. A hírekkel igyekszik az „Universul” amúgy sem alvó antiszemita érzelmeit csiklandozni. Az „Universul” tudatosan, vagy öntudatlanul — nem tudjuk — reagál és engedelmesen felhorkan a „Viitorul” sipjelzésére.

— **A Zsidó Nemzeti Szövetség Nagybizottságának ülése.** Az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagybizottsága hétfőn 6 óra helyett délután 2 órakor tartja meg ülését.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

K és bánási zsidóság

és csak a forrás meg-

és részére kizárólag

Str. Gen. Berthelet 1.)

vesz a jugoszláv

és kiállítás.

és király, aki

és Szövetségénél és

és elutazott Pa-

és Zsidó Nem-

és elapodást létesít-

és ma reg-

és száll

és palesztinai

és rész-

és katedrá-

és rakják le

és alapkövét.

és Jonel mi-

és közlekedésügyi

— **Templomi beszéd.** Glasner Akiba kolozsvári főrabbi szombaton délelőtt tíz órakor a Poale Cedek imaházban (Malom-utca 16.) beszédet mond az istentisztelet keretében.

— **A világ tizenkét leghíresebb zsidója.** Newyorkból írják: A „Jewish Tribuna” című Newyorkban megjelenő zsidó lap körkérdest intézett olvasóihoz annak az eldöntésére, hogy kik a világ leghíresebb tizenkét zsidó férfiúja. A szavazás feltételei szerint minden olvasó, aki a szavazásban résztvett, nyolc nevet küldött meg. A szavazatok összeszámolása után az eredmény a kapott szavazatok arányszáma szerint így alakult ki: 1. Einstein Albert, 2. Chaim Weizmann, 3. Israel Zangwill, 4. Louis Marschall (amerikai államjogász és zsidó politikus), 5. Louis G. Brandeis (amerikai főbíró), 6. lord Reading (volt indiai alkirály), 7. Nathan Straus (a világhírű filantrop), 8. Georg Brandes, 9. Chaim N. Bialik, 10. Stefan S. Wise (Amerika legjelentékenyebb rabbija és zsidó politikusa), 11. Henry Bergson, 12. Artur Schnitzler. A legtöbb szavazatot kapott további ötven név között néhány illusztris, világszerte ismert név is szerepel. Epedig: Rothschild báró, Siegmund Freud professzor, Achad Haam, Luigi Luzzatti, Samuel Gomperz, Max Reinhardt stb.

— **Félmillió sikkasztás a külügyminisztériumban.** Bukarestből jelentik: A külügyminisztériumban nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára, melyet Grigorescu külügyminiszteri levéltárnok követett el. Egy csekket, amely a ruszesuki román konzulnak szólt, négy százötvenezer lej összegben elsikkasztott. Az ügyészség elrendelte Grigorescu letartóztatását.

— **Házasság.** Janovitz Vilmos fakereskedő leányát Margitát, eljegyezte Verő Kálmán, a nagyváradi „Patria” vagongyár igazgatója.

— **Nasch Zsokika Kolozsvár és Krausz Árpád Budapest jegyesek.** Minden külön értesítés helyett.

— **Constantinescu földmívelésügyi miniszter Arad megyében.** Aradról jelentik: Constantinescu földmívelésügyi miniszter kedden éjszaka Aradra érkezett, onnan szerdán délelőtt Borossebesre utazott és még az éjjel Brádba megy. A miniszter utja az agrárkérdéssel van összefüggésben. Groza Péter dévai képviselő, Gheorghescu prefektus és Pisu brádi esperes kísérik utjában.

— **Szindikátusba tömörülnek az erdélyi hiszaparosok.** A kolozsvári Hiszaparosok Szövetségének kezdeményezésére Erdély és a Bánág hiszaparosai országos szövetség alakítását határozták el. Az új szindikátus alapszabályait már ki is dolgozták és rövidesen a járásbíróshoz juttatják, ahonnan az új szindikátusi törvény értelmében a törvény-székhez, majd a munkaügyi minisztériumhoz kerül, amely végső fokon ad engedélyt a tömörülésre. Az új szindikátus székhelye Kolozsvár lesz.

— **Ötszázmillió hitel a buzaprémiumokra.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium a hektáronkénti kétszáz lejes buzajutalék fizetésére 500 millió hitelt engedélyezett. Eddig negyven megye jutalékát állapították meg.

— **Deutsch Herman huszonöt éves működési jubileuma.** A Deutsch-testvérek szállítási cég lélekemelő keretek között ünnepelte igazgatójának Deutsch Hermannak huszonöt éves működési jubileumát. Deutsch Herman huszonöt éves működése alatt világhíressé tette vállalatát, amelynek ma nemcsak Romániában, de egész Közép-Európában számottevő expozitúrái vannak. Hamburg, Berlin, Bréma, Passau, Budapest, Bukarest, Kolozsvár, Bécs, Prága, Triest és a többi metropolisek kereskedelmi életének liktetésében fontos szerepe jut a Deutsch-testvérek szállítási cég kolozsvári központjának. Deutsch Herman mai ünnepe alkalmából a cég száz tisztviselője szívből jövő melegséggel ünnepelte a cég főnökét. A külföldi szállító cégek az üdvözlő táviratok özönével halmozták el a jubiléumot, de melegen üdvözölte Deutsch Hermant a romániai szállítók szövetsége is, amelynek egyik megalapítója volt és amelynek nagyra fejlesztésében hervadhatatlan érdemei vannak.

— **Életbeléptek az új maximális árak.** Kolozsváron ma a kenyérre, lisztre, hus- és tejneműekre vonatkozóan új árak léptek életbe. A városi tanács hirdetménye szerint a mai naptól kezdve a liszt árai nagyban: nullaliszt 9-50, főző 8-50, kenyérliszt 5 lej. Kicsiben 11, 10 és 6-50. A kenyér ára 9-50 és 5-50 lej. Husárak: marhas 16-18, borjúhus 26, borbécsus 15-20 lej kilogramonként. A tehéntej ára 4-50, bivalytej ára 6 lej.

— **Felhívás a kolozsvári ifjúsághoz.** Felkérjük a régi Zsidó Ifjak Köre és Házzámer tagjait, hogy október 7-én, vasárnap d. e. 11-12 között a Zsidó Nemzeti Szövetség irodájában (Cal. Regele Ferdinand 48.) jelentkezzenek. A volt vezetőség.

— **Elhalasztották Cocea szerkesztő perének tárgyalását.** Bukarestből jelentik: Cocea újságíró ismert dinasztiaellenes perében ma kellett volna ítélnie a törvényszéknek. A tárgyalást elnapolták.

— **Be kell fizetni a hadmentességi díjakat.** Kolozsvár város tanácsa felhívást bocsátott ki, melynek értelmében mindazon 1899., 1900. és 1901. években született ifjak, akik a sorozás alkalmával orvosilag visszahelyeztettek (halasztást kaptak), illetve véglegesen elbocsátottak, családfentartói minőségben felmentettek, továbbá azok, akik mint hittanhallgatók (szeminaristák) felmentettek, a hadmentességi díjakat az adóhivatalnál vagy a pénzügyigazgatóságnál fizessék be és az erről szóló vevényeket a cluji hadkiegészítő parancsnokságnál láttamozás végett mutassák be.

— **Sassu miniszter jubileuma.** Bukarestből jelentik: Sassu kereskedelmi és ipari miniszter politikai szereplése huszadik évének megünneplése vasárnap folyt le Basluban. Mintegy ötszáz ember vett részt a tiszteletére rendezett banketten. Sassu a királyra mondott felköszöntőt. A többi szónok legtöbbszörje Sassu érdemét méltatta. Marzescu és Duca miniszterek az ünnepelt munkásságát és sikereit domborították ki.

— **Ujabb földrengés Japánban.** Londonból jelentik: Japánban újabb földrengések voltak, amelyek Taito városában nagyobb károkat okoztak.

— **Megkezdődött a szeszindikátus alakulógyűlése.** Nagyváradai tudósítónk jelenti: Csütörtökön délelőtt kezdődött Nagyváradon a romániai szeszértékesítő részvénytársaság végleges alakulógyűlése. A szeszindikátus megteremtésében husz mezőgazdasági és ipari szeszgyár képviselői vesznek részt. A bizalmas jellegű tanácskozásokról, melyeket Szana Zsigmond vezet, csak kommunikét fognak kiadni. Lapzártáig az alakulógyűlést még nem fejezték be.

— **Százezer lejes lopás a feketeerdői üveggyárban.** Nagyváradról jelentik: Erneyi igazgató, a feketeerdői üveggyár igazgatója nagyszabású lopásra jött rá. A megrendelt áruk expedálásánál az igazgató azt tapasztalta, hogy mintegy százezer lejt érő csiszolt üvegáru tűnt el nyomtalanul. Az igazgató feljelentésére a csendőrség azonnal bevezette a nyomozást és mára már sikerült a tetteseket a gyár több munkásának személyében letartóztatni. Az orgazdák utáni nyomozás számai Nagyváradra vezetnek. A nyomozás érdekében a nagyvárad rendőrség egyelőre titokban tartja a letartóztatott munkások és a gyanúsított orgazdák neveit.

* **Megnyílt az ujonnan átalakított Patria kávéház (volt Park),** amely két előnyösen ismert szakember vezetése alatt garancia a legkényesebb igények kielégítésére.

Heti naptár

5684. Tisri 26. Szombat. (Ujholdkijáratás.)

Szombat beköszöntése: Temesváron 6 óra, Kolozsváron 5 óra 50 perc, Brassóban 5 óra 40 perc.

Szombat vége: Temesváron 7 óra, Kolozsváron 6 óra 50 perc, Brassóban 6 óra 40 perc.

Szidra: B'résith. Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet hat nap alatt és hetedik napon megpihent. A maga képére teremtett emberrel megéltette a Tudás fája gyümölcsét, ezáltal az ember tudatára ébredt annak a sok hiányosságának, amelyet csak alkotó munkával tud betölteni. Így szegődött az ember társul alkotójához s minden építőmunkájával tökéletesíti a teremtés művét. Ezért parancsolja a tóra: Hat napig dolgozz s a hetedikken pihenj.

Háftár: Kó amár boré... (Jesája 42.) Ez emberi hivatáson kívül a zsidó népnek még egy rendeltetése van. — Így szól az Örökkévaló, ég és föld teremtője: Én kineveztelek igazsággal és népek világhosszágának tettelek, hogy kinyissad az elvakult szemeket és kiszabadítsad a foglyokat.

Szerdán és csütörtökön: Ros-chódes Márcsheván.

— **Szerencsétlenség egy börgyárban.** Papp Albert harminchéteves timársegéd, a Krizbai-utcai börgyár alkalmazottja szerdán délután munkaközben oly szerencsétlenül siklott meg a vizes betonpadlón, hogy jobb karja a bőrcserzőgép kereké közé került, amelyek kezejét teljesen összeroncolták. Súlyos vérvesztéssel a sebészeti klinikára szállították.

— **Vasuti szerencsétlenség Nagykárolyban.** Nagykárolyból jelentik: Szerdán reggel a nagykárolyi állomáson egy mozdony tolatott. Közben jelezték, hogy egy gyorsított tehervonat érkezik az állomásra. Az állomás alkalmazottainak hanyagsága folytán a mozdony tovább tolatott, dacára annak, hogy a szabályzati utasítás értelmében vonatérkezés előtti öt perccel nem szabad tolatni az állomáson. Így történt meg, hogy az állomásra berobogó gyorsított tehervonat összeütközött a tolató mozdonyal. Az összeütközés következtében a tehervonat öt kocsija kisiklott, a tehervonat mozdonya pedig a tulsó sínparra ugrott át. A tolató mozdony súlyosan megrongálódott. Emberáldozatban nem eset kár. A baleset nagy riadalmat keltett a nagykárolyi állomáson. A megrongált vasuti pályát másfélórai megfeszített munka után sikerült helyreállítani. A tehervonat kisiklott, öt kocsiját a javítóműhelybe vitték; a tolató mozdony azonban annyira megrongálódott, hogy alig lehet kijavítani. A reedőrség és üzletvezetőség szigorú nyomozást vezetett be annak megállapítására, hogy a legújabb vasuti karambolért kit terhel a felelősség.

— **Beranger szenátor Varsóba megy.** Bukarestből jelentik: Beranger francia szenátor tegnap elutazott a kikötők megtekintésére. Szombaton elhagyja az országot és Varsón keresztül hazá utazik. A tegnapi nap folyamán a francia szenátor látogatást tett a „Dimineata” és „Adeverul” szerkesztőségében és azután a nyomdában. Beranger igazgatója két francia napilapnak.

— **Besarábiára is kiterjesztették a sztrájk törvényt.** Most jelent meg a „Monitorul Oficial”-ban a szabályzat, mely szerint az ipari törvényt Besarábiára is kiterjesztették. A szabályzat vizsgálóbizottságok alakítását rendeli el a szak-szervezetekre és igazolóbizottságra ruházott jogkör gyakorlására. Ezek a bizottságok Besarabia minden megyéjében megalakítandók. A bizottságba a munkaügyi és kereskedelmi miniszterek, a munkaadók és színházak delegálnak egy-egy tagot. A bizottságnál jelentkezniök kell mindazoknak, akik a háboru előtt már iparengedéllyel bírtak. Ha nem tudják kellő okmányokkal igazolni képességeiket, vizsgát kell tenniök. A vizsgát gyakorlati és elméleti. Ez a bizottság fogja kiállítani a munkakönyveket és iparengedélyeket is. A bizottságnak megfelelő tisztviselői kar áll rendelkezésére. A szabályzat az inasok alkalmazásáról is intézkedik.

* **Értesítjük t. üzletfeleinket,** hogy a bank helyiségét f. hó 6-ával a Piata Unirei 22. szám alá (volt Európa kávéház) helyeztük át, ahol mint eddig is, a legnagyobb készséggel állunk ügyfeleink rendelkezésére. „Albina” Institut de Credit si de economii filiala Cluj.

— **Csehszlovák válogatott—Zsidó szövetségi válogatott 4:0 (1:0).** Elég szépségű nemzetközönség előtt folyt le Kassán a két válogatott csapat meccse, melyből az energikusan mozgó csehszlovák tizenegy került ki biztos győztesként. A második féldőben a csehszlovák válogatottak a jól ismert Fischer, Svéda kombinációs játéka révén félténybe kerültek s könnyen érik el góljaikat. A csehszlovák válogatott zömét a Slávia játékosai alkották. A zsidó válogatott tagjai: Weisz (Hakoah), Deutsch, Lipner (H.), Perlott (Késmárk), Ascheim és Rapaport (H.) Fisch (Rózsahegy), Freimann (H.), Kardos (Rózsahegy), Goldgruber és Fischer (H.).

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sörgönc: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászat arany és forrasztó II ★ Arany, ezüst és platínabováltás!
Kienzle és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

Ha művészi kivitelű fa vas butort

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalosok furnírszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

6 SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Madame Butterfly — Tiron Silviával.
A román opera tegnap esti Pillangó kisasszony előadásának címszerepét Aca de Barbu helyett, aki hirtelen megbetegedett, Tiron Silvia énekelte. A közönség igen melegen fogadta a kitűnő énekesnőt, aki pompás tömörségű hangjával, iskolázott énekével és főképpen játékával nagyban emelte az előadás sikerét. A román opera nagy fényel hozta színre. Puccini legnépszerűbb operáját. Az új díszleteket Walter Widmann festőművész tervezte. Bátran állíthatjuk, kevés európai színpad produkál ilyen szép és gondos előadást. Ez azonban — sajnos — nem jelenti, hogy az előadás épp olyan jó, mint a milyen szép is. Az egyes szereplők a középszerűség vonalán mozogtak, sőt Pinkerton személyesítője még ez alatt is maradt. Egyedül Rózsa Anna emelkedett felül az átlagon, bár Crisán is sokat fejlődött. Annál precízebb és szívesebb a kórus. A zenekart, mely most is kifogástalan, a kitűnő Schüller karmester vezényelte.

Egy új hangversenyének. A napokban mutatkozott be a kolozsvári közönségnek Hajnal Győző új hangversenyének. Hanganyaga tömör bariton, mely igen szépen iskolázott. Hajnal igen intelligens, komolykészségű énekes, ki a legszebb biztaltásokkal kezdi meg pályáját. Bemutakozását Kovács Gyula, Nagecewskij és Stotter Lajosné értékes szereplése tette teljes értékű művészi eseményé.

A Habima újra megkezdi előadásait.
Két hónapi szünet után a Habima színház, amely hónapokon keresztül önzetlen lelkesedéssel szolgálta Erdélyben a zsidó kultúra ügyét, néhány hét múlva újra megnyitja kapuit. Rabinovitz Herman, a Habima igazgatója, a bukaresti szépművészetiügyi minisztertől megkapta társulata részére Erdély és Bánság területére a koncessziót. Rabinovitz igazgató a szünet alatt teljesen újjászervezte társulatát és az új ensemble nagy ambícióval készül a színházi szezonra. A társaság művészeti igazgatója továbbra is Stramer lesz, a régi ismerős nevek mellett mint Streng komikus, Tunis és Stein baritonista, a társulat tagjai közé szerződtek Katz, a híres zsidó apaszínész és Preist, Bécs zsidó színpadainak körülrajongott szerelmes színészét. A társulat női gárdája elsőrendű kvalitást reprezentál. Rabinovitzné, Stamerné, Katzné, Blind Aranka és Steinné nevei méltó biztosítéka a társulat művészi teljesítő képességének. A társulat jelenleg Csehszlovákiában van turnén. Az első erdélyi állomáshelye a társulatnak valószínűleg Kolozsvár lesz.

Heti műsor
Péntek: Marinka a táncosnő. 7-edzer. Rendes helyárrakkal. Bérletszünetben. Sorozatszám 59.
Péntek délután 3 órakor: Artatlan Don Juan. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 60.
Szombat este 8 órakor: 28-as. Operettujdonság először. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premierhelyárrakkal. Premierbérlet 9 szám. Sorozatszám 61.
Szombat délelőtt 11 órakor: Mesedélelőtt Sarkadi Aladár vendégjátékával. Csizmás kandur, bábszínház stb. Mérsékelt helyárrakkal. Jótékony-célú előadás a nyiresi tüzkárosultak javára. Sorozatszám 62.
Vasárnap délután 3 órakor: Az éj királynője. Operettujdonság kilencedszer. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 63.
Vasárnap este 8 órakor: 28-as. Operettujdonság másodszer. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premierhelyárrakkal. Napi bérlet 19. szám. A. Sorozatszám 64.
Hétfő: 28-as. Operettujdonság harmadszer. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premierhelyárrakkal. Napi bérlet 20. szám. B. Sorozatszám 65.
Kedd: Mignon. Kelmay Ilonka és Vajda László második fellépésével. Premierhelyárrakkal. Premierbérlet 10. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 66.

A színházi iroda hírei:
Operettpremier lesz szombaton este a Magyar Színházban. Zerkovitz Bélának, a legnépszerűbb magyar komponistának új operettjét, a 28-ast fogják bemutatni, a főszerepben Sarkadi Aladárral. Zoldhelyi Anna, Bányász István, Tolnay Andor, Nagy Gyula, Aldor Juliska fogják a 28-as többi szerepeit játszani. Szombaton premierbérletben, vasárnap és hétfőn rendes napi bérletben adják a 28-ast. — Igen gazdag műsoru matinét rendez a Magyar Színház vasárnap délelőtt 11 órakor a

nyiresi tüzkárosultak javára. Minden lesz ezen a matinén, ami örömet tud szerezni a gyermekvilágnak: bábszínház és a csizmás kandur előadása, mese, tánc, ének s ami a fő, Sarkadi Aladár fogja szórakoztatni az ő kifogyhatatlan humorával a kicsinyeket. — Szorgalmasan folynak a próbák Dario Nicodemi hatalmas új drámájából Az árnyék-ból. — Szombaton délután 3 órakor az Artatlan Don Juant, vasárnap délután 3 órakor pedig Az éj királynőjét adják, mind a két előadásban fellép Sarkadi Aladár.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Péntek, október 5-én: *Az árnyék.* Szenzációs szerelmi dráma hat óriási felvonásban. Főszerepben a halhatatlan Francesca Bertini és Amleto Novelli. A világhírű drámai művésznek egyik legnagyobb sikerű alakítása. A dráma tárgya idegrázóan érdekes, a kiállítás pompásan mesteri. A nagy szenvedélyek élet-halál harca. Szombat, október 6-án: *Az árnyék.*

Uránia-mozgó: Péntek, október hó 5-én: *Maciste vakációzik.* Rendkívül érdekes és kalandos film történetet hat felvonásban. Főszerepben Maciste, a világszerte közkedvelt filmművész és filmkrobuta. Teljesen újszerű filmstílus. A Maciste-filmek moziritikuságok. Szombat, október hó 6-án: *Maciste vakációzik.*

Apolló-mozgó: Péntek, október hó 5-én: *Az örvények királya.* Főszerepben Luciano Albertini, a világhírű akrobata, Sámson az óriás kreálójá. Hajmeresztő atlétikai kalandoktól hemzsegő film. Repülő ernyővel a fellegek között. Szombat, október hó 6-án: *Az örvények királya.*
Előadások kezdete délután 3 órától.

Nagy occasio!

Harisnyák, keztyűk, kötött kabátok eredeti gyári áron árusítatnak a

SPORT

kötött-szövött áruházban, Cluj
Cal. Reg. Ferdinand 16.
Állami hivatalnokknak külön engedmény

Leszállított árak

Royal Continental

irógépek Lepagenál Cluj-Kolozsvár
Kérjen ajánlatot!

Telefon 2-14 Telefon 3-84

VADÁSZ & COMP.

vízvezeték-, csatornázás- és villamosvilágítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitatii (vált Egyetem-u.) 2
Műhely: Str. Baba Novac (vált Bethlen-utca) 11. szám alatt

Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

KÖZGAZDASÁG

Nehézségek a franciaországi tartozások körül. Bukarestből jelentik: A Párisba küldött román delegáció, amely a kereskedők franciaországi tartozásai ügyében a tárgyalásokat folytatta, visszatért Bukarestbe. A franciák részéről ugyanis olyan javaslatot terjesztettek eléjük, melyeket a kormány hozzájárulása nélkül nem fogadhattak el.

Harmincöt szokol a cseh szesz literje. Kassáról jelentik: Csehszlovákiában nemrég alakult meg a szeszértékesítő részvénytársaság, mely szinte monopóliumot szerzett a piacon. Ennek tudható be, hogy egy liter szesz ma harmincöt cseh koronába kerül. A világpiacra tehát drágaság tekintetében a csehszlovák szesz vezet.

Beszűntették az italmérési engedélyek kiadását. A bukaresti pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, melyben teljesen beszünteti az italmérési engedélyek kiállítását. Rendeletét a minisztérium azzal indokolja, hogy Erdély városai-ban rendkívül nagy mértékben terjedt el az alkoholizmus, aminek okát a minisztérium elsősorban abban látja, hogy a konjunkturalis viszonyok kihasználásával igen sokan foglalkoznak italméréssel. Ezért a miniszter utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a rendelet kézhezvételétől szigorúan tilos italmérési engedélyeket kiadni. Az igazgatóságok még az erre vonatkozó kérelmeket sem tárgyalhatják le, hanem azokat a fendeletre való hivalkozással a kérvényező feleknek vissza kell adniok. Italmérési engedélyt a jövőben még a minisztérium sem ad ki.

A spekulációs törvény új magyarázata. Bukarestből jelentik: A spekulációs törvény alkalmazásának felügyeletével megbízott bizottság legutóbbi ülésében kimondta, hogy a gyógyszerészek is a törvény hatálya alá esnek. A vasúti vendéglőkben a vasúti hatóság árjegyzéke irányadó. A maximális árak megállapításánál a helyi hatóságoknak a nyersanyagok tényleges árát és a költségeket és a törvényben megengedett hasznot kell kalkulálniok. A vendéglői árjegyzékeket nem kell a rendőrséggel láttamoztatni. A törvényben előirt harminc százalékos haszon csak a kurrens kereskedelmi cikkekre vonatkozik, de a művészeti és régiségi tárgyakra nem.

Magyar érdekeltség kerámiai gyárat létesít Temesváron. Temesvárról jelentik: Román Betonáru és Kerámiai Gyár R.-T. cég alatt négy-millió lej alaptőkével Temesváron kerámiai gyár létesül, amelynek alapításában szabadalmi átengedéssel az Újpesti Betonáru és Kerámiai Gyár R.-T. is résztvesz. Az új gyár román tőke hathatós támogatásával létesül és játékarukkal, műszartárgyakkal fogja ellátni a belföldi piacot.

Iparpártolási kedvezményt kaptak a „Monitorul Oficial” 145. száma szerint Meisner József alakuló ékszerárúgyára Gyulafehérvárról és a Johannistfeldi (Torontál-megye) Hengermalom.

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főter 20. Telefon 40 és 229

KÖTÖTT ÁRUK LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA

HELIOS

Főter 7.
Szvetterek, kötött ruhák, jumperek, sálak, harisnyák és keztyűk. Jumpergyapjuk minden színben
Eredeti gyári árak!

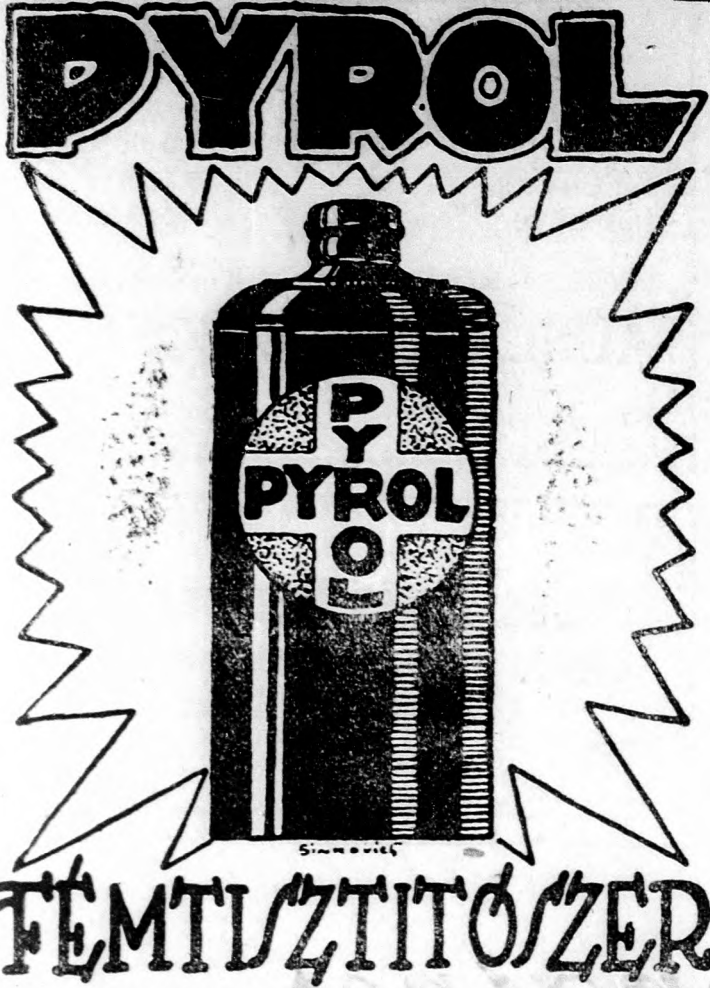
„Ba Fierarie

és mind napi ár
Lebov
Cluj, St
Arjegyz

„RA
Kapható 1-e legerősebb 1/5 kg. vétel fi nyiségben le mas utánzato
Resz
Cluj, Calea I

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

Románia
legmodernebb
szőrmeáruháza
október
5-én
nyílik meg
Cluj,
Piata Unirei
12
alatt

ארטה כשר ארטה כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb
napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovics szalámigyár

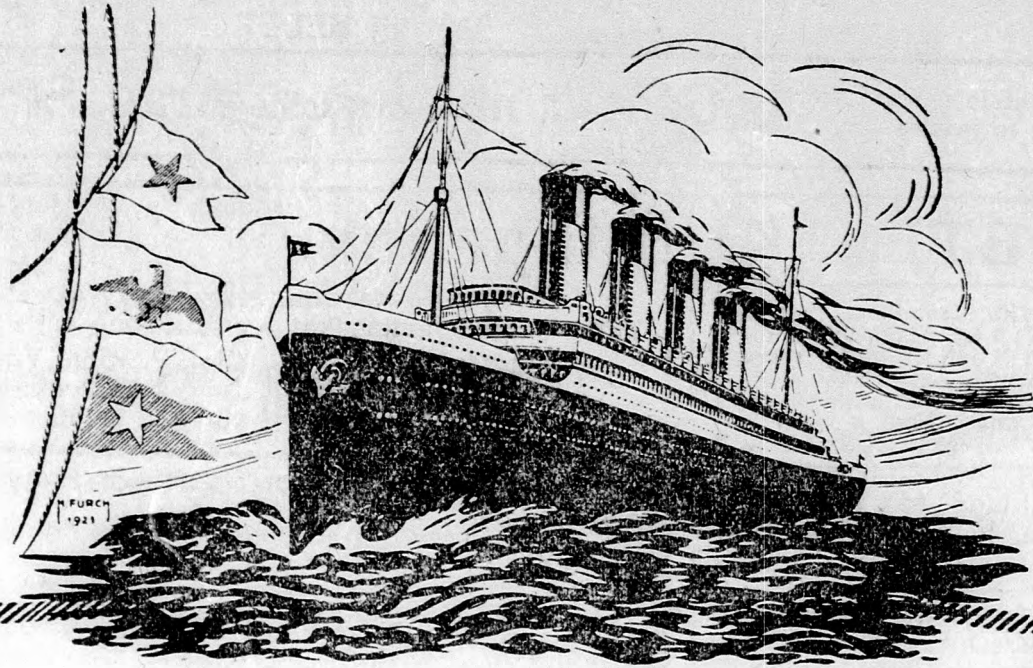
Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és ארטה כשר kívánatra ingyen

Mégis csak legjobb
a késnéküli borotváló
por, amely az ország
legrégibb
gyártmánya

„RASOL IDEAL“

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a
legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban.
5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb meny-
nyiségben lei 30.— kgkint. Óvakodjunk az ártal-
mas utánzatoktól. Csak az „Ideal“ felirású valódi

Reszling József fodrász
Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashíd mellett).

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.
**Hamburg- Amerika-
Bréma- Kanada-
Antwerpen- Argentína-
Cherbourg-on Braziliába**
KERESZTÜL
A VILÁG LEGHIRESEBB GÖZHAJÓIN

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL
AMERIKA-ÉS KANADÁBA
GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE
2-4. VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN.
ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.
PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUKAREST / TRADA / ARINDAR №12 * TIMI/OARA - JU/EF/TAOT / TR. L. CRATIARU (HEERENGA/ZEINE)

ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBE.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

**megérkeztek a legújabb
őszi kalapújdonságok!!**

Férfi „Gyukits“ keménykalap míg a
készlet tart Lei 550.—
I-a nyulszőr keménykalap Lei 360.—
I-a gypaju keménykalap Lei 235.—

Nagy
választék férfi fehérmük-
ben!

AUTOMOBILOK!!

Bővebbet
EMIL BLAGA
Cluj

**Benzint és
gumit
sporolhatnak
megkímélve
együttal
a gépet is!**

Petroleumderivátok

minden fajtája olcsón és
prompt szállításra kapható

Ing. J. Jancovescu

**BUKAREST,
Str. Aurel Vlaicu 49.**

Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:

Zsigmond János

elektrotechnikai vállalata és mérnöki irodája

Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.)

Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó- és
tekerceslőműhely. Szakszerű javítások és átte-
kerceslések. Gyenge áramu és magas feszültségű
berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

Telefon 81. **Ládagyár** Flóküzlet:
Egeres

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett
és szétcsomagolt részekben megrendelésre azonnal
készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1351

Sajovics és Lebovits fatereskedés
és ládagyár
Cluj, Strada Cernauți (volt Kajántói-ut) 1 szám

„TACAMUL“

EZÜSTARUGYAR

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Avram Iancu
volt Petőfi-utca 3

Ezüstöt

a legmagasabb áron vesz!

Gyárt evőeszközöket, disztárgyakat
csak viszonteladókna

Telefon 4-82. Sürgőny cím: Tacamul Cluj

**Rézműves,
és rézöntő
gépjavitó
műhely** 1465

CLUJ,
Szechenyi-tér
32.

KOROM J.

**Név-
jegyeket,**

születési,
eijegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a
Kedima-nyomda
Cluj

**Iroda-
berendezések**

KOPENETZ

gépjavitó asztalos-
műhelyében olcsón
szerezhető be

Cluj

Honvéd-u. 92.

Manometert, mindenféle mérőműszereket készit és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

APROHIRDETÉSEK

Aprohirdetési egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szöveg — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíttatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1158

Jóforgalmu, város főterén üzemből lévő
nyomda
és jólmenő
papírüzlet
eladó.

Ajánlatokat „Papírüzlet” jellegre a kiadóhivatalba 6306

Azonnali belépésre keresek egy izr. keeskedősegédet fűszer- és vasüzletembe. román nyelv megkivántatik. Mindszent Salamon. Jibou 6314

Bor- és szeszszakmában

Erdélyi vevőköröknél jól bevezetett ügynök-képviselőt keres bányai nagy cég.

Ajánlatok „Megbízható” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 6308

Eladó ház a belvárosban, több lakás átvehető. Cím a kiadóban. 6315

Azonnali beköltözködésként kiadó három szoba, konyha összes mellékkel. Cím a kiadóban. 6322

Felkérem azt az illetőt, ki tárcáimat megtalálta, hogy irataimat juttassa el hozzám. Grosz, Malom-u. 12. Metallum.

Marosujvárt eladó vagy kiadó vendéglő lakással és a hozzávaló helyiségekkel együtt. Előnyös feltételek. Ertekezhetni lehet: Lup György, Uioara (Marosujvár) 6328

Szénát szállit

présvélve, prima minőségűt vagontelepekben a z o n n a l i :

Antal István, Brassó
Szentmiklós - utca 1/a.

Társ kerestetik 60-70 ezer lei befektetéssel egy orth. kóser villanyerőre berendezett szalámiglyár és mészárszékhez, esetleg bérbe is kiadó. Megkérésüket „Társ” jellegre a kiadóhivatal továbbit. 6326

Társat keresek nyomdánhoz, ki a szedésben és nyomásban teljesen jártas. Tőke nem kell. Ajánlatokat kérem „Szorgalmas” jellegre a kiadóba. 6329

Pályázat

A szalárdi (Bihar-megye) aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet metszői állásra. Ki sochet ubodek. (כתב יקור) mezsgiaék, fürdőkezelő és sámesz legyen. Mőhl előnyben részesül. Javadalmazás havi 2000 Lei, kényelmes lakás és a szokásos mellékjövődelem. Költség csak a megválasztottnak térítetik meg.

Freistadt József hitk. elnök

ארמון ארמון
כשר כשר
Első Nagyszabeni Szalámi, Füstölthús és Konzervgyár
ELJOVITS ÉS TÁRSA

Kérjük tisztelt vevőinket, hogy további becses megbízásaikkal felkeresni sziveskedjenek. Naponkint friss áru, melyeket azonnal a legolcsóbb áron szállitunk. Naponkinti postai és vasúti szétküldés. **הכשר** és árjegyzék kívánatra küldetik

Keresek izr. házinevelőt

első polgárista és harmadik elemista fiam mellé.

Ajánlatot fizetés megjelölésével kér Braun Sándor, Simion, Dobsa-tanya

Írógépek

és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.
Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Borszivattyuk és sörpincészeti berendezések kaphatók

a Banca Industrială și Comercială-nál,
Str. Reg. Maria 49 (volt Deák Ferenc-utca)

Longines

órák — 7 nagydíj — Elegáns és pontos

Mindenkit informál a PROGRAMM Egyes szám ára 3 lej

amelyet a „Gyilkos” jegy- és hírlapirodája ad ki. — Tartalmazza a román kir. Opera, Nemzeti Színház, Magyar Színház, Egyetem- és Apolló-mozgók, Biasini Orfeum, Central Bar, hangversenyek, mulatságok színlapos műsorát, a sportesemények részletes programját román és magyar nyelven.

Megjelenik minden szombaton

Modern üvegesiszolda és tüköráruggár PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

IZRAEL & Co.

szőrmeárugházában

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

Bundák . . . 16000
Sportkabátok . . . 3000
Boák . . . 475
Gyermekekabátok 800
leitől
feljebb kaphatók

Nagy választék szőrmeárugházában!

Grünwald üvegcsiszolda Tükroket és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare**
és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükroket Strada Garliczy 16. szám

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 11 szám.

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS NYO
Cluj, Kolozsvar, St.
L. Pop (Brassai-ut

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — Zs. N. Sz. —

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek szentelők. Kéziratok adunk vissza

Cluj-Kolozsvar

A zsidó

Most fejezik kióban a községi lyeken a zsidóság egységben vett jutalmát, a zsidó küldte be képv. képviselőtestület vezetésében is je. Így munkácsi jel. százalékban zsidó egységes zsidóság

Aki valame és ruszinszkói zsidó milyen nagy lépés egységnek megte szagatott annyira kióban, ahol az irodája van és e rabbitsaládok k. De az egység me látták azt, hogy csak úgy tudják na összefogva, ké keznek akaratauk tásokon megtört. Irakciók kereszté hogy a zsidó fel. Most megszűnt e ime az egység számában hozott is, hogy a zsidó zsidók is szereph

Mi még me rosi vagy megye szunk. A demok belátta, hogy a dekeiket megyé városaik, megyei vezetői belátták, képen el sem lel és megyék se látták, hogy a v hivatalnokok he gát a polgárság vezetőket és meg városan felelőssé ták végül, hogy nisztrációja élére megfelelően kell hogy ezáltal a meg a gyakorlat

Mi még me megyék autonóm tületi választás messze vagyunk függhet-e ez az rozástól, hogy v nómiáját, hogy az alkalmat arra az egység, de de csak választásol egységre, vagy l kozásában is.

A csehszlo a választási egy fogékony volt. S most Bécs zsidó zetgyűlési választ juttassa győzele De talán sok t gyunk. Annak t nélkül, sőt nem ségünk van a menve nemcsak a Palesztina-mu

a politika ismerése támoga olyan zsidó p egyetlen, általa irakció sem v pártok, még a l